

lag fundamentomának felvettése előtt, „mert éheztem és én nem adtatok”. Máté XXV. 34. 35.

Vajna az országgyűlés érdemes tagjai között találkoznék egy, ki Krisztus szellemétől ihletve, felszólalt a hon atyjai, hogy midőn a szép Magyarhon jövendőbeli boldogságának alapján munkálkodnak, ezen külföldi őr Magyarhonnak jelen részleges inséget enyhíteni el ne feledjék!

Mi nem tudunk, nem akarunk kicsinyliték lenni! mi hiszünk, mi remélünk, mi bizunk!

Oh vajha rajtuk is megbizonyították nemzetünk fiai és leányai dicső jellegét, a m u n k á s f e l e b e r á r t i s z e r t e t e t, melyet a magyarok közelebb mult években oly világhírűleg megdicsőítettek!

„Bizony mondom néktek, amit cselekedtetek egygyel az én kicsinyatyáim fiai közül, én magammal cselekedtetek.” V. 40.

Bukovinában, Andrásfalván jan. 25-ken 1866.

Bíró Mózes, evang. helv. hitv. lelkész. Kántor János, helységbíró. Biszák József, kúrátor.

A begyűlendő pénzek átvételére és kézbeszolgáltatására a Politikai és Vasárnapi Újságok szerkesztője Pákh Albert, és a Protest. Egyházi és Iskolai Lapok tulajdonosa, hittudor és tanár Ballagi Mór urak vannak felkérve.

Könyvirodalmányokat a bukovinai inséges magyar reformátusok részére elap szerkesztősége is elfogad s a begyűlendő összegeket kézbesítvén, az adakozók neveit közölni fogja.

Mi hír hazánkban?

A felirati javaslat kidolgozása körüli titoktartás mellett méltó meglepetést okozott azon körülmény, hogy delután, midőn a magyar lapok a feliratot rendkívüli esti lapként közölték, nemcsak hogy röpiratokat már szétlétben ártáltak, hanem Bécsben már szerdán este forgott kézen. — A biztományt ezen annyival inkább megütözték, mint hogy az előbbelki pesti lapok, melyek szerkesztői — már általánosan fogva is — ismerhették a felirát szövegét, csak a közlés előtt 24 órával juthattak annak hírtokába, hogy kérésüket kellő időben kiszolgálták.

Az országgyűlés felől február 13-iki ülése felelte előbbi volt. Előnk tudatá, hogy ez ülés, több tag kívánatára avégből hivattot egybe, hogy a felelősi külön választófeliratot szerkeszzen és küldjön fel Ö Felsőre trónbeszédére. Miután azonban a külön feliratk sokan ellene voltak, a kérdés megoldása szavazattöbbség által döntetett el, — melynek folytán a külön felirás 186 szavazattal 55 ellenében elfogadtatott. A jelen volt főpomp kivétel nélkül a külön felirát mellett szavaztak. A választófelirati 30 tagu biztományra a szavazás megtörténvén az a másnap ülésen olvatottat föl. 171 szavazati czédulát adottat be, melyek szerint általános többséget kapott: Vay Miklós b., Cziráky János gr., Simor János püspök, Maláth Antal gr., Pálffy József gr., Messiv Viktor b., Pálffy Pál gr. Széchen Antal gr. Erdődy Sándor gr., Radvánszky Antal, Szilágyi József, Wenkheim Béla b., Szögényi László, Szapary Antal gr., Inceskovics Procop, Teleky Sándor gr., Esterházy Pál gr., Zichy N. János gr. Festetics György gr., Tomcsányi József, Széchenyi Dénes ur. ifj. Mátyásné László b., Festetics Béla gr. ifj. Ráday Gedeon gr., Károlyi István gr., Ambrózy György gr., Waldstein János gr., Prónay Gábor b., Andrássy Aladár gr. és Bánffy Miklós báró.

Debreczeni hírműköd.

□ E hó 13-án d. u. 5 órákor a zenede énekertermében megható, ünnepléses hangverseny volt, mely D o b o z y Károly elhunyt zeneiről emlékezők szenteltek, mint aki a magyar zene terjesztése körül nemcsak buzgóan fáradozott, de fötörözés volt a magyar zene szépségével a külföldit is megismertetni a cromonai hegedűjét s több zeneszerzeményét az egytel, az elhunyt művész rokona D o b o z y István zenede-választmányi tag ajándékból bírja, ki csak azt kéré ki, hogy nevezett rokona emlékére, ennek szerzeményeiből, egy vagy két magyar dallam a zenede növendékei által begyakoroltatván, a boldogult művészt halálának évfordulati napján a zenede helyi-

ségében nyilvánosan előadások; mit is a zenede közgyűlése határozatát emelvény: ennek telt eleget a zenedeegylet, midőn nevezett napon az emléknempelet rendezte, mely Csanak József zenedeelőnk szívhöz szóló bevezető beszéde után, D o b o z y Károlynak „Művész álma” című érzelgő magyar szerzeményével nyitattat meg, mely a zenede főnövédekéi vonó-négyes kíséreléssel adottat elő. Második darab az ismeretes hatos dala volt, Domizetti „Lucia”-jából, énekelve Gáspár Róza, S m i t a l Julianna, Salamon Gábor zenedei növendékek és Z i v a s k a F. Z i v a s k a J. K a p p e c z y P. és H o i n e V. dalárdái tagok által, énektárog Gáspár Ignác zongorakísérelte mellett. Harmadik darab, D o b o z y Károlynak „Alföldi emlékek” című magyarja volt, előadva Chon Adó fedegátán által, Emmerth Antal tanár zongora-kíséreltével. Negyedik darabul Mendelssohn — „A művészekhez” című szerzeménye adottat elő a zenedei növendékek és a dalárda több tagjának egyessétt énekkora által, Gáspár énektárog zongora-kísérelte mellett. Végre a programmon kívül Gáspár Róza zenedei növendék dalolt Huber Károly változtatott magyar népdalok fölött, szép sikerrel, zongora-kísérelt mellett. Gáspár Róza előadásaiól ítélem, méltán következtethető, hogy ha zenentől is oly igyekezetet és haladást tanusít, minőt eddig; mint zenedének kitűnő tanítványa, az intézetnek csak becsületet hozant.

— A debreczeni kerékeszeti egytel által folyó hó 10-én rendezett tánczvigalom az egytel pénztárának 273 forint 59 kr. tiszta hasznót eredményezett. — A virágoknál izletesen földiszitett tereben a jó izléséről s díszitési ügyességéről általán ismert Kacsokovics Iván ur tereb-berendezési helyes tapintatú legott felismerő, ki a mutató közönség elismerését méltán kiérdemelt. Bálrendezőül az épen körülbenkedő időzött Bleyer tánczművészt sikerült az egytelnek meggyerni; emlitenünk is alig kell, hogy oly ügyes rendező, mily helyszárral volt a tánczvigalom díktitására. Hölgyeink — mint az, magyar leányokhoz illik — kevés kivétellel magyarosan voltak öltözve.

— Mult vasárnap tartotta meg tisztújító-közgyűlését az alföldi izraelita — földművelést, ipart és nehézmesterséget terjesztő egytel. Az egytel számos tagja jelent meg e gyűlésre, melyben előnk Steinfeld Ignácnak ügyre lelkező bevezetőbeszéde után az igazg. választmányi működési sikeréről és eredményéről szóló évi jelentés olvatottat föl. E szerint az egytel létszáma 410; ezek közül alapító tag 8, rendes tag pedig 402. A helybeli tagok összes száma 181-re, míg a vidéki tagok száma 229-re emelkedett. Az egytel évi bevételeinek összele 1320 forint 24 kr., kiadási összele pedig 786 forint 61 kr. — Maradvány 536 forint 63 kr., mely öszszébül 479 forint 81 kr a takarékpénztárnál kanonizotatú végett van elhelyeztetve. Az egytel vételeme és gondoskodása alatt jelenleg 6 tanoncz áll, kik közül 2 a kovács-, 2 a lakatos-, 1 a kefékötő- és 1 a rezőző-mesterséget tanulja. Ezeket kívül pedig 1 ideiglenesen egyik helybeli kerékgyártó-mesternél van elhelyezve. Örömettel kebellet jelenté a választmány, hogy e tanonczok mindnyájan, jeles, derék és a valódi humánizmus szellemétől áthatott mestereknél helyeztettek el, kik is tanonczoknak mind ekeölés magukviselése mind tanulási szorgalmuk feletti nevelédesnek több ízben kinyitkozottak. — Jelenet továbbá a választmány, miszerint egytel életük ez első évében a növendékek elhelyezése ügyében egy általán olvitományi működött, mely Antal Gábor választm. tag előklete alatt, magának ez ügyben tapintatos és szankvatott eljárása által elismerésre méltó érdemeket szerzett; a felruházási ügyet pedig Zichermann Armin, Schwartz Bernát és Preiser Salamon választm. tagok szintén dicséretes buzgalommal vezették. E jelentés tárgyat köpezte még: hogy a lefolyt év alatt alapítke gyarapítására a helybeli takarékpénztár 40 frttal, bold. Steinfeld Mihály 100 forinttal járult. Azon ünneplés igéretét is kifejezte választmány a közgyűlés előtt, miképpen minden igyekezetet oda irányozandja, hogy — az egytel ezújjal mindenkor szem előtt tartva — a tanonczokból oly mesterek képeztesenek, kik a polgári társalmunknak hasznos és közbecsülésben álló tagjai lehessenek, kik bizonyoságot tethetnek isten és világ előtt arról, miképpen nem lehetetlen sozt igen is lehetséges egyaránt lenni nehézmunkát kiváló szorgalmú mesternek s az ösapák hitvallásához hu ragszkodónak. Végül azon megemlítosétt zártat be a választmányi jelentés, hogy bár az egytel, munkásságának első évében még nem fordithatta figyelmét a földművelés ügyére, azonban ennek ápolása és felkarolása, jövőre nézve az egytel egyik legfontosabb feladatát képezendik. Ezzel az igazg. választmány azon olvitományi vonulva vissza: vajha még zsenge — de nagy jövőre hivatott egytelük

mind anyagilag mind szellemileg s erkölcsileg, minél inkább erősödjék és virágozzék. A tisztújításra Klein Ignác korehöklete alatt megválasztottak: előnkül Steinfeld Ignác, alelnökül Dr. Popper Alajos, pénztárnokul Berger Henrik, jegyzőül Dr. Weiser Sándor, ellenőrkül Dr. Weinmann Fülöp, választmányi tagokul: Borsos Ferencz, Antal Gábor, Preiser Samu, Reismann Mór, Zichermann Armin, Klein Ignác, Schwartz Bernát, Kohn M., Katz Jakab, Füst Mátyás.

— A közelebbi időkben Erdélyország vezetéseséből városiban nagy elismeréssel működött Fröhlichfelé, „v o n o h a n g s z e r - n e g y e s - t á r s u l a t ” körüljáró a napokban Debreczenre visszatérő, a Bloksay kávéházban minden szombaton és vasárnap este 6 órákor zeneestéjű rendezend. A kolozsvári lapok nagy elismeréssel nyilatkozának e társulatnak egy minden egyes tagjairól, mint különösen annak vezetője Weiss Arminé asszonyról, mint aki amellett, hogy begyűlendő nagy könnyűséggel vezet, jitékában erőst és érzést egyaránt kifejténi képes s a magyar dallamokat ritka tökélyvel adja elő.

□ Mily kiváló értekeléssel viseltek városunk a zenede iránt, örvendetes bizonyították látjuk legközelebb abban is, miképpen helybeli zenedei tanár Chon Adolf urnak, Abrányi közelebb kiadandó „Zene-képek” című legújabb szerzeményére, alig pár nap alatt 33 előfőtök sikerült gyűjténi.

— A közelebbi napokban egy 16 lapra terjedő röpi került ki sajtó alól, a következő címmel: „A debreczeni színház ügyhavi idénye.” Irta Molnár György színész. Ára 20 kr. s kapható a helybeli könyvkereskedéseknél, mintszintén O. Végh J. fúszkereskedésében. E művészek érdeméhez, lapunk közelebbi számban röviden hozzáfazslandunk.

□ Pár napal ezelőtt T. Komlóssy Imre ur egy adakozási ivet nyitott s tett le szerkesztőségünknek további adományok gyűjtése végett, a bukovinai inséges reform. magyarok. segítségére. Eddig a következő adományok folytak be szerkesztőségünkhez: Fényes Menyértő 5 frt., Komlóssy Karolina 1 frt., Komlóssy Thurzó Róza 1 frt., Komlóssy Imre 3 frt., Csanak József 5 frt., Oláh Károly 2 frt. — Összesen 17 frt.

○ Reszler színtársulatának egyrésze Nyiregyházára rendelt át, néhány szim előadásra. Ugy haljuk e színdíj Dobsa „István”-jával nyitattik meg.

Kételem. Alóirt tisztelettel kérem debreczeni előfőtök, hogy a „Lombok és Virágok”-ból, illető számu példányait átvévni B. Báthory Sándor urtól nyugjuztatásnak saját házánál ügyvén szíveskedjenek. — Bonyhai József m. k. „Lombok és Virágok” szerzője.

Nyilvános közönet. Tekintetes Leidenfrostné, szül. Orbán Terézia asszonyság folyó hó 6-án öt oly szegény szolgatartóknak, kiket a főiskola kenyerrel e nem látthat, kenyerrel olvitását megkezdette. Ezen néven szivből származó s iskolánk szegény sorssal küzdő növendékeit, választott pályájukon gyámoltó jótékonyaságot legelhádsabb köszönetet e lapok utján a nagy közönség előtt is ünnepléses nyilvánításti alkalmazhatatlan kötelességnek tartja, — Debreczen 1866, febr. 14. — A ref. főisk. gymnasium igazgatója.

Meghaltak: Febr. 11. Hunyady Mihály 1. Esterz 4 hónapos, Csopón. Márton István 1. Zsuzsanna 3 1/2 éves. Hatvan. Sánta Ferencz 70 éves. István, Benze József 1. József 9 hónapos. Fazekas János 1. Mária 9 hónapos. Vass Sára 84 éves. Czeglédő Füzsi Sámuel 44 éves. 13. Csopón. Német Pál 70 éves. Hatvan. Nagy Andráz 1. Lajos 14 éves. 14. Hatvan. Bónár Miklós 1. Sándor 15 éves. Csobai István 1. István 2 hónapos. Pflu. Úgy. Lengyel Pálné Kiss Zsuzsanna 57 éves. 15. Hatvan. Szentesi Mihály 1. István 10 napos. Józse Jánosné Gombos Juliánna 42 éves. Czeglédő. Kuczik Mihály 1. Rozsina 1 1/2 éves. Arva Pap Sándor 9 éves. Pflu. Kiss Sándor 1. Zsuzsanna 2 hónapos. 16. Csopón. Pap János 1. István 1 1/2 éves. Sucea János 1. Julianna 2 hetes. Hatvan. Sebásty Mihály 50 éves. Kázkördő. Kovács Mihály 53 éves. Czeglédő. Márki János 1. Zsuzsanna 12 1/2 éves. Pincz. Kallay Andráz 1. Julianna 1 napos. 17. Czeglédő. Gyöngy Ferencz 1. Mária 8 hónapos. Hatvan. Nádai János 45 éves. Fulop Sándor 1. Julianna 9 hónapos.

Vidék.

△ Dancsházáról f. hó 12-éről írja levelelrünk: Igénytelen fának áll 6 mérföldnyit távolban van Debreczentől, még is a től szembeállított különböző időjárásoknak volt alávetve. Így nálunk és vidékünkön sokkal több hó volt mint ott, sőt több,

vő szent könyvet magásra emelte. — Nem együtt küzödtünk-ama győztes napon Mohács alatt? Nem együtt sirtünk-e az ifjú király s a magyar dicsőség elhunytján? A reformátio nem tette elvőd a trónok feletti haragot; legyen bárki a király, banno atyát vár s csak béket, szabadságot s jogot követel. Tárnam — az Ur szolgál! — közt nincz egy idétő: I t vagytok tőrümeltek; omberzakánnyal kereve jírtek vidékről vidékre; nem tudománnyal, hanem erőszaknal akartok megemmisíteni s a király névvel vosztok ajkalkotni. Ilyen fegyverem nem engednek, ilyen királynak magunkat meg nem adjuk. Végteké kezeltétek az igazság könyvét, csak ennek hódni N i k o l a i P o l y o g y h a n .

— T o l l e n s g e l a z ! ? — kiáltá dühvel Radán, — katonák löveket!

A szurokföldyök világa egyszerre, mint egy helet fuvására, kiáltott; a fegyverek ropogását többszörösen dobogott viszhangban a ták vissza a barlang falai. Radán maga lött; fegyvere lobbanásnál meglátta a barlang közepén magasztosult arcznal, öszfesett karokkal állani N i k o l a i t , u g h o g y a n k á j k a l a l ó v s v i l á g a n n y v i s z a t t u l k ö z e k a t a t t .

Radán Balázs e jelenet hatástól lesújtottan lökte el fegyverét; kezelt imára kelcselva törölköz: — Az Ur nem akarta. —

Most mintha a szikla minden darabja dő lényegé elevenült volna, kidőltek minden pontról: — Radán Balázs kezében van életed, visszandjuk. Itánud megszögyenyítve törölköz: — Az Ur nem akarta. —

Mig a barlang népe dühittant zengett hánedeket.

Debreczeni színház.

(Sz. T.) Febr. 9. „Női harc.” Viglített 4 fely. Irta Scribo és Legouvé, fordította Csapreghy. Egyike azon finom szövött színműveknek, melyek a közönség előtt még soká fontotrókák lételnek. Összes jelenetűs, finom rajz, érdekes cselekvény közei és mű kelcseltető oldalt, melyben F o l t é n y i n ő (Antuval gróf) és L i b e r a G. (Leona) halás szereprek találnak. Egy d (Grignon) a színhöz közvetlen felénk uvarlót kitünölő személyesíté; a színdarabban kellő mértékű tartoztat s comicumot, mint sokan teszik, — bohózkodásnál stilyeszteli vonatkozott. N j o t s t p o s t a k o t n y e r t . Színhöz jót játszott M á n d o k i (Henrik) is, bár midőn Montriehard bárovál

szemben az inast személyesíté, tulajdonban bamba volt s csaknem egészen átlette a hihetőség határát. Így együgyű, esetlen inast egy bárdné, főkép közvetlen saoltálatban — bajosan törné meg. D o b s a s (Montriehard) hideg szigorúság helyett fozsátságot mutatott.

Febr. 10. A tőrösök.” Faltól kedély a fely. Irta Birch-pfeifer Sarolta, fordította Hulyovszky. Erőnyű szívu hihetőségű színdarab, mint általában Birch-pfeifer assz. minden munkája. Van benne pár bravur-szerep, melyben egy művészek, mint kezdő szímszék örömet működtének. Fanehon köztönség kivételes szerepe vártasánálunk. — L i b e r a G i z e l a s o k i g y e k e z e t e t t a n u s i t o t t a s e g y - e g y v o n á s t j e l l e m z ö l e g e m e i t k i , m e g i s b e k e l l v a l a n n a k , h o g y j á t e k a m i n k e t , k i a s z á l j a „tűsöket” kitűnő művésznöktől láttuk személyesítve — nem elégtelt ki. Fanehon, első jelenetében sokkal vadabb, szilajabb, mint amilyenek L i b e r a G i z e l a e l ő t ű n t e t e s a k ü l t ö z e t t e r z e l m e k e g y m i s s a v o l t a s t a s e m m i n d e n k o r s i k e r t e l t . N e m v a l n a k m e g e l e g e t t e m M á n d o k i v a l E g y d e l e l s e m ; e l ő b b i a b i s z k e s s e f é l e k N a n d r y b ó l d e z e s , d e m i n d a m e l l e t t e g y g y ű s , — utóbbi pedig a Jászviki Didierből egészen comicus alakot csinált. K o v á c s n é F a d e t t j e h a t r o z z o t t a n r o z v o t . D o b s a s (Harboud ané) kisebb jelentőségű szerepben kielégítő, feltűnő rendetlenség mutatkozott ez este a díszítések körül is; így az ötödik felvonásban előfordult luszkoza pallászat az erdő-díszlet lombos palánj képezétek, míg a rendezőségnek eszébe jutott ezen nagyon is idylli feldelezté játék közben szépségesen mással felcsereálni. A rendezésre több gondot olvitomány fordítottak. Középszámu közönség.

Febr. 16. „Sheridan.” Színmű 4 fely. Irta Langlet Aylae, fordította Csapreghy. A közönség többször nyilvánított olvitásának tettelet elég, a franczai színműirodalom ezen mindenesetre kiváló terményének előadását által. M á n d o k i (Sheridan) szépen játszik; a fölhasználó szegény oxfordi tanuló magyartól hihetőségű, s a hűvös megfontolól nyugalmat egyaránt bír szímszék által emelt ki. E g y d e l (Spencer) szintén helyen volt; első szerepében örömmel látjuk. F o l t é n y i n ő (Cellia), K o m i s s e s (Debra), G á r d o n y i (Hector), D o b s a s (Dumb) dicséretesen játszottak. P i f k ó L i n a Z s u z s a n n a d e t e l e n a k v o l t ; j á t é k a b a k e v e s a t . U g y f i g y e l m e t e z u t t a l i z l e t e s é v a l a s z t e t k o s o l t o z e k e t k e l t e t t e k . S h e r i d a n v a l a s z t a n a k , a h a r m a d i k f e l v o n á s k o m p l y j e l e n e t e t k á r v o l t . B á b o k - h a l l o b e k e d e k a s á t t a z a r n a t . M i n d e n t a m a g a h e l y e n a l K ö z ö n s e g k ö z é p s z á m m a l .

mint a Berettyón tul is. Most, miután a hórétéget a napsugarak feloldták: a remény zöld színében bötérmezőn...

** Vácz értelmisége, részvényes utján színházat emelt, melyben először is Kisfaludy „Pártitók” című darabját adták...

** Szegeczen a napokban 83 éves volentény 60 éves menyasszony lépett a szent házasság frigyére.

** Bátor-Köszl közösgében ifjúság olvasó-köre alakult. Az alakítás érdeme Fodor János tanítóé...

** Kaszán Meergarte erőművésze mulattatta néhány nap előtt a színház közösgét. Mutatványja nagy tetszéssel találkozott.

** Egerben Csabay Imre színtársulata működik. ** Jász-Kisváron olvasóegyletet alakítottak...

** Nagy-Körösn a ref. lyceumban a magán-tanulók vizsgái febr. 12-én, a kövizsgák pedig ugyane hó 21-én kezdődnek.

A Csokonai emlékszobor ügyében.

Miután ifjabb báró Vay Miklós a Csokonai-szobor kis mintáját az emlékkért társulat teljes rendelkezésére nem bocsáthatta...

nemzeti jellemünket s jellegünket éppen nem ismerő művész által készítettend úgy mint a sz arról öntendő éremzobor méltó kifogás alá esbessék.

Irodalom.

** Megjelent helybeli fűiskolai hittanár Tóth Mihály ur „Egyházzsurnoklattan...”

Szerkesztőségi nyilatkozat.

E. Y. és P. B. Zs. uraknak. Bővebben értesülhetnek Önök a kérdéses tárgy felől...

NYILTÁR. *)

E lap mult héti számban a nemelyekből megjelentem 1-szer azt, hogy én a furuli kutaknál szokásos vas-csöveket helyett...

Matkó Ferencs. k. kutamster.

*) E rovathoz költöttekért öspón a sajtóhatóság irányában fesszerkesztőség.

Terményár.

Debreczen. Febr. 17. (Heti árteli szemle.) Időjárásnak egészen tavaszas a gazdánk már elkezdtek a szántást...

Debreczen. Febr. 13. (Kisvács.) Tízta buza 3 ft 50 kr. kétszeres 1 ft 90 kr. rozs 1 ft 55 kr. árpa 1 ft 20 kr. kukorica 1 ft 70 kr. zab - ft 95 kr. köles 1 ft 70 kr.

Baromvász. Egy pár jármos ökr 191 ft. egy pár vágó tehen 107 ft. nyegedű tinó párja 150 ft. harasadű tinó párja 97 ft.

Erményfalva. A febr. 8-án tartott heti vásárban a termények a déli cikkek ára következők volt: Tízta buza mérője 3 ft 50 kr.

H. Bőszörcsény. Febr. 12. - T. buza 4 ft 60 kr. kétszeres 3 ft 3 ft. kr. rozs 2 ft 40 kr. árpa 3 ft. kr. zab 1 ft 40 kr. tengeri 2 ft 50 kr. köles 2 ft 20 kr.

Nagyvárad. Febr. 13. - T. buza 3 ft 66 kr. kétszeres 2 ft 16 kr. rozs 1 ft 80 kr. árpa 1 ft 40 kr. zab - ft 95 kr.

Nyiregyháza. Febr. 10. - A mai napon tartott heti vásárunkon a gabanemlék ártány lengyel vedő ökrökre, éllekre...

Tassod. Febr. 9. - T. buza 3 ft - kr. kétszeres 2 ft 40 kr. rozs 1 ft 80 kr. árpa - ft. - ft. 70 kr. tengeri 1 ft 60 kr. köles - ft. - kr. egy méssa szalonna 20 ft. széna - ft 45 kr.

Bécsi bürse árfolyama.

Table with columns for dates (Feb 12, 13, 14, 15, 16) and various exchange rates for metals, currencies, and goods.

Large table with multiple columns listing various goods, prices, and locations. Includes items like 'Bécs', 'Pest', 'Szabolcs', etc.

Advertisement for 'Cs. k. szab. tiszavidéki vasut.' featuring an image of a steam locomotive and text about railway services.

Table titled 'A pályaudvarból a városba és vissza' showing fares for different distances and passenger types.

Advertisement for 'Mayer A. és társa' regarding legal matters and company shares.

Advertisement for 'Hirdelmény.' regarding a company or business announcement.

Advertisement for 'Hirdelmény.' regarding a company or business announcement.

Advertisement for 'Arverési hirdetés.' regarding a public notice or legal matter.

A magyar országgyűlés képviselőháza előterjesztett válaszleirati javaslat a legmagasabb trónbeszédre.

Felséges Császár és Király!

Hódoló tisztelettel mondunk öszinte köszönetet Felségednek azon atyai szavakért, melyekkel a jelen országgyűlést megnyitni kegyeskedett. Tanúsítják e szavak is Felséged alkotmányos hajlamát, melynél fogva nem egyedül saját fejedelmi hatalmával akar intézkedni népeinek sorsa fölött, hanem országaink boldogítására intézett magas törekvéseiben magokat a népeket is meghívja — mint tényezőket az együttműködésre.

Hálaérzettel ismerjük el Felségednek fejedelmi bölcsességét, melyvel az évek óta reánk nehezedett zűrzavaros helyzetnek véget akar vetni. Felséged összehívta országgyűlésünket, hogy a nemzet ismét gyakorolhassa törvényhozási alkotmányos jogát s működhesse a király és a haza közös érdekében. Felséged a jogvesztésnek bizalmat ölt, káros cselekedtet határozottan elvetette s azzal ellentétben a pragmatica sanctiót, mint közösen elismert joglapot választotta kiindulási pontul, Felséged kegyelmesen biztosított minket az iránt is, hogy a magyar koronánál teljes ösýségét fel fogja sértetlenül tartani. Így tetted Felséged lehetővé azt, hogy menekülve legnagyobb aggodalminktól, nyugodtabb lélekkel s a kedvező siker reményével kezdhetünk sulyos bajunk orvoslásához.

Mélyen érezzük mi fontos feladatunk rendkívüli nehézségeit. Tudjuk, hogy vannak oly válságos időszakok a nemzetek életében, melyek nemcsak az egyes honpolgárok sorsára, hanem a nemzet egész jövőjére, sőt néha létélére is véglegesen elhatározó befolyással bírnak. Lehet, hogy ily időszaknak küszöbén állunk jelenleg is.

Ama lényeges átalakulás után, melyben Magyarország alkotmány 1848-ban keresztülment, nyugodtabb viszonyok között is nehézséget járt volna az egymástól eltérő érdekeknek méltányos kiegyenlítése. Csöndes idők valának szükségesek az átalakulás megszilárdítására, csöndes idők folytán kellett volna biztosan itélni az új rendszer minden részének életrevalóságáról. De a régiót bekövetkezett zömör események igen korán megzavarták alkotmányos munkáinkat s lehetetlené tették az elkezdett munka befejezését, a hibák orvoslását s a hiányok észleltét pótlását.

Élő törvény hiányait az élet mutatja ki. Csak az életből merített tapasztalás vezetett biztosan azon eszközökhöz, melyekkel a bajt orvosolni lehet. Nekünk orra s azok időt nem engedett, az átalakulás békés fejlődése gátolva léon s tizenhét év ki lett szakasztva a nemzet alkotmányos életéből. Az idő haladt. A viszonyok bonyolultak s mi telenségre valánk kárhoztatva; telenségre épen akkor, midőn az alkotmányos törekvés leginkább szükséges volt. Amit e tizenhét év alatt fókunkint pótolni és javítani kellett volna, mindazt most egyszerre, kivált azok után, amik időközben történtek, helyrehozni — sokkal, igen sokkal nehezebb rodnk.

De a legmagasabb trónbeszéd sok akadályt elhárított s ez által visszaadta nekünk a bizalmat s azon reményt, hogy Felséged bölcsesége és alkotmányos érzelmei támogatni fognak minket a nehéz munkában. Mi, polgári köztársaságunk érzében, ígygyekint fogunk, hogy a királyi alkotmányos akaratát, s a nemzet jogok kivétel nélkül teljes észhangzásában és egységesen valósnak hisszük.

Midőn Felséged legmagasabb trónbeszédében a pragmatica sanctiót, mint közösen elismert joglapot, választotta kiindulási pontul, annak nemcsak egyik részére fordította legmagasabb jogelmélet, hanem kegyelmesen elismerte egyszersind azt is, hogy az említett alap törvény Magyarországát s az ahoz kapcsoló részeknek közzögi és belkormányzati önállóságát biztosította. És ezen önállóságunk törvényes és öszkörti korlátosait egyedül a Felséged által Felséged, hogy ugyanazon pragmatica sanctio a Felséged uralkodó házának kormányzásán alatti országok felszámolása és elváthatn együtt maradását s az által azok öszszegének nagyhatalmi állását állandón megapoltotta.

A sanctio pragmatica megkötésénél egyik főczél a fejedelm részéről az volt: hogy a fiú megszakadásának esetére biztosítsa a trónörökösét nődi utódainak is; a nemzet részéről pedig az volt: hogy ez esetre a kijelölt loányigában magának meg előre új királyi házat válasszon, s így a szabad választásnak gyakran veszélyes mozzanattal elkerülje. De mind a fejedelemből, mind a nemzetnek törekvése egyszersind óta is volt irányozva, hogy a megállapított trónörökös rendje szerint egy király uralkodó alatt álló s felszámolható és egyáltalánlan együtt-birtoklandó országok és tartományok elváthasával kérvényelhetünk és biztosban ellenállásának minden külső és belső ellen-ségnek. Ezen közös biztonság volt tehát a sanctio pragmaticának másik főczélja.

Es az idő teljesen igazolta ez előrelátást. Mert ha akkor a pragmatica sanctio meg nem állapították, ha Magyarország 1729-ban el nem fogadja, azon országok és tartományok, melyek azóta egy uralkodó alatt egységet védvé, a legnagyobb veszélyek azóta is fenn tudták nyugolni tartani, a Habsburgház függéknek tizenhét év múlva bekövetkezett megszakadással, valószínűleg több fejedelemlerulán alá kerülve, már régen szétbomlottak volna.

Nekünk tehát, kik szorosán fogszokodunk a pragmatica sanctio minden pontjához, lehetetlen akarunk, hogy annak egyik főczélja, a közös biztonság, elérhetlen legyen; lehetetlen akarunk, hogy azon támasz, melyet a biztonság érdekében egységesnek nyújtunk és egymástól várunk, megsztanjék erős lenni.

De van az említett főczél mellett még egy alapeszme a pragmatica sanctioiban, mely hasonlóan fontos és lényeges s a melyt mellőzni, vagy azoktól elválasztani nem lehet; és ez a pragmatica sanctio elfogadásához kötött ama feltétel, hogy Magyarország közzögi és belkormányzati önállása sértetlenül fenntartsák. Miután tehát felséged trónbeszédében a sanctio pragmaticának ezen lényeges alapszámját is kegyelmesen elismerte, és így a pragmatica sanctiót egész terjedelmében és minden részében meg akarja tartani, tisztelettel s a legnagyobb készséggel fogadjuk el mi is ezen közösen elismert joglapot kiindulási pontul s minden javaslatunknál folytonos figyelemmel tartandjuk az abban megállapított viszonyos jogokat és közeleztetéseket.

Közel másfél század folyt le a pragmatica sanctio megkötése óta és ez idő folytán a legveszélyesebb harcok között is meg volt védve a birodalom, anélkül, hogy e végtő Magyarország önállóságát és törvényes függetlenségét meg kellett volna rontani. Tudjuk, hogy az európai államok hatalmi viszonyai sokat változtak azóta; de még e változások sem teszik lehetővé, hogy egyszersind a birodalom biztonságára, másrésztől alkotmányos önállóságunk egymás mellett fenállhassanak. Még vagyunk győződve, hogy e két eszme nem áll egymással ellentétben s nem leend szükséges azoknak egyikét a másikért feladni. Feladatunk az, hogy mindkettőt észhangzásba hozva, mindkettőt fenartsunk. Mert a pragmatica sanctio közzögi jogviszonyainkra nézve ünneplés alapszámjód; de egyszersind leg-erősebb kapocs, mely a Felséged uralkodása alatti öszszes országokat a közös uralkodónak szeméjre, és a közös védelem esz-méje által öszszetartja. A pragmatica sanctiót tehát felbonthatni, vagy bármely részében megbontani, jogilag helytelen volna, politikailag pedig veszélyes lehetne.

Felséged országgyűlésének első feladatánál tűzte ki: a birodalom egyéb országaival közös ügyek tárgyalásának és kezelésének elhatározását s kijelenté legmagasabb trónbeszédében, hogy „a közös ügyek létezése már a pragmatica sanctioiban találja ugyan alapját, de azok kezelésének módjáról nézve a lényegileg változott viszonyok lényeges változást igényelnek.“ Különbösen annál fogva, mert Felséged „alkotmányos jogoktól mináta fel többi országot is; a közös ügyek kezelésénél tehát ezekben alkotmányos befolyása sem mellőzhető.“

Elismerjük mi, hogy léteznek oly viszonyok, melyek Magyarországot a Felséged uralkodása alatt álló többi országtól közösben érdekelik s ígygyekintük oda lesz irányozva, hogy e viszonyok megállapítására és mikénti kezelésére nézve, oly határozatok foglalkoztatva, melyek alkotmányos önállóságát és törvényes függetlenségét veszélybe nélkül a ezének megfeleljenek. Ugyanazért haladéknél hozza is fogunk egy e tárgyban vonatkozó javaslatunk kidolgozásához.

Legtisztább örömet és teljes megelégedést szerez nekünk Felségednek azon bölcs és igazságos elhatározása, hogy miúden országát és tartományait alkotmányos uton akarja kormányozni. A polgári szabadság oly kincs, mely nem fog, nem gyngyül az által, ha mások is polgári szabadságot nyerne; sőt a lesováló közzögi állapot gyakran közelebb hozza érzelmeiben egységhez a népeket, elhárít sok féltékenységet, bizalmatlanságot és keserűséget. Mi Felséged minden országának alkotmányos szabadságát saját szabadságunk támaszának tekintjük; mert nem lehetjük, hogy azon országok népei oly alkotmányt kívánjanak, mely ami századok óta fenállott, s a pragmatica sanctioiban is biztosított alkotmányos fenállásunk és törvényes függetlenségünk fenartását lehetetlen tegye.

Figyelembe veendők tehát, hogy Felséged a magyar koronához nem tartozó országait is alkotmányos jogoktól ruházta fel; s valamint 1861-dik évi alázatos feliratunkban kiismodottuk, érintkezni akarunk velök, mint alkotmányos népekkel, s mint önálló szabad nemzet, más önálló szabad nemzetek, a mi függetlenségünknek és az ő függetlenségüknek megvédsá mellett.

Minők legyenek azon országok alkotmányos formái? — minő alapon rendezzessenek az ő egymás közötti viszonyaik? — ahoz nekünk hozzá szólnunk nem lehet, mert ezen ügy kizárólag ők, és Felségedet illeti, s mi abba joggal nem avatkozhatunk. Mi csak azon öhatásunkat fejeztük ki: hogy a választás alkotmányosság hazánkban és ő mölök is, minél előbb tetted életbeléjen; s ez esetben készek vagyunk, amit nálunk 1861-dik évi alázatos feliratunkban kijelentettük, azt, amit tantánk szabad, s amit önállóságunk, alkotmányos jogunk sérelme nélkül tehetünk, a törvényes szabta szögür köztársaság mérétkén túl is, méltányosság alapján, politikai tekintéttől megteint; hogy azon sulyos terhek alatt, miket az ömúlt eljárás öszszelbomlott, az ő jóléte, s azzal együtt a népek is öszszes ne roszadjan, s a helyét nehez időkor következése nélkül és rólunk elhárítsanak. De csak mint önálló független szabad ország akarunk velök, mint önálló szabad országokkól érintkezni, a mi függetlenségünk s az ő függetlenségüknek megtartása mellett.

Méltóztatott Felséged az 1860-dik évi ökt. 20-dik kelt diplomát, és az 1861-dik évi febr. 20-dik keltölt nyílt parancsot hozzánk leküldeni, s miniket kegyelmesen felszólított, hogy Felséged „ezen határozományait a méltányosság békülékeny szemlével tárgyalják, s ha az e részben felmerülő aggodalmak eloszthattak nem lennének, egyáltalán oly módosított javaslatot terjesztünk fel, mely Felséged birodalmának életfeltételeivel észhangzásban hozható legyen.“ — Kijelentette továbbá Felséged azon erős meggyőződését is, miszerint az öktóberi diplomában körvonalozott közös ügyeknek a közös alkotmány szerinti kezelése a birodalom egységes létének és hatalmi állásának elutást-

hatlan követelményévé vált, mely előtt minden egyéb tekintetnek háttérbe kell vonni.

Igenis, Felséges urunk, a méltányosság békülékeny szellemében vettük fontolóra ezen két fejedelmi okiratot. Nem tagadjuk mi az öktóberi diplomának nagyszerű jelentőségét, a mennyiben Felséged azáltal biztosította ünneplésen népeit az iránt, hogy jövendőre alkotmányosan kíván felelték uralkodni. Ezen diploma — alapköve az általános alkotmányosságunk Felséged mindazon országaira nézve, melyek nem a magyar koronához tartoznak.

De a mi alkotmányunk nem az öktóberi diplomában vette kezdetét; egykor az országunk létével, s a nemzet életéből fejlődött ki. Magyarországban a királyi hatalomnak mindig tisztelben tartott jogai az alkotmányon alapulnak. Az alkotmány fenartásának biztosítása mellett választotta hajdan a magyar nemzet királyait; ily biztosítás mellett állapította meg önként és szabad akaratból a felséges asztriai háznak trónörököséi jogát mind a fi-ágra, mind — annak kihaltával — a nő-ágra nézve. s e biztosítást minden koronázás alkalmával megújították fejedelmünk királyi hitlevelökben.

Midőn Felséged 1860-ban magat kegyelmesen arra határozta, hogy a kormányzat abszolút rendszeréről jövendőre lemondjon: bizton reményeltük, hogy jogilag fenálló, de tetleg felfüggesztett alkotmányunk ismét visszaállítatik, s annak alapján fogja Felséged a rendes törvényhozási uton eszközölni törvényeink egyik vagy másik részének netalán szükséges változtatását. Reményünk azonban nem valósult. Magyarországnak ünneplésen biztosított alkotmányos jogai mellőztettek, s az öktóberi diploma mindenkéltől az egész birodalomnak octroyált egy közös alkotmányt, mely mireánk is kiterjesztett. Ezen octroyált közös alkotmányba lettek átvéve Magyarországnak azon lényeges jogai, melyeket a magyar nemzet ősi alkotmánya szerint, saját hazájára nézve maga gyakorolt, s melyek a birodalomnak teljes biztonságát sola elütéttlen nem állították, sőt annak fenartását mindig lényegesen előmozdították.

Midőn azonban Felséged ezen öktóberi diplomát nem octroyáltál által akarja hazánkra nézve érvényesíteni; hanem „alkotmányos uton leendő érett megfontolás, beható tárgyalás és elfogadás végett“ közli az országgyűlésünkkel; hallgatunk keletkezésének alkotmányunkkal ölenkező módjáról. De ami tartalmát illeti, azt érett megfontolás nélkül, s teljesen meggyőződünk: hogy „a közös ügyeknek azon körvonalozása“, melyet a diploma kijelöl, terjedelmére nézve sokkal tulmegy a pragmatica sanctio határain, sokat elvon hazánk törvényhozásiától, a melynek elvonsát a pragmatica sanctioiban kimondott érteklöknek teljes biztosítása épen nem igényli. Midőn pedig a mi kiindulási pontunk is az, melyet Felséged, mint közösen elismert joglapot kiindulási pontul kijelölt: öszszebizalommal jelentjük ki Felséged előtt, hogy mi azon diploma szabályainak és elvének elfogadását által alkotmányunk és alkotmányos önállóságunk és törvényes függetlenségünk megsemmisítését vonók magunkra. Bővebben és részletesen ki fogjuk fejteni okainkat és nézetainkat erőszere azon javaslatunkban, melyet a közös viszonyok meghatározására és mikénti kezelése érdekében Felségednek felterjesztünk.

Az öktóberi diplomának alapján jött ugyan létre a február 20-diki pátens, de usszéze teljesrekeskedett még annak határain is. Az egyes országoknak még azon jogait és közeleztetéseket sem kimélték, melyek a közvelelökkel és valóban közös érdekek nem állottak ellentétben. Inkább egybeolvásására, mint egyösztötre látszott irányozva: s a miatt nem valószínűlt Felségednek azon atyal öhatása, hogy „egyes országaink alkotmányos szabadsága, népeinek benső szabadsága ellen tartósan biztosítsa, sőt mind alapokon feloldhassék.“ Nem valószínűlt, amit a sanctio pragmatica is kiemel, a kedélyek megnyugtatóan és öszinte egy-sülése.

Négy évi tapasztalás végre tanúsította, hogy azon alkotmányt, melyet a pátens tartalmaz, a népek megnyugvását sem öszközbíte s gyakorlatilag sem kiváltható.

Irányunkban pedig e pátens még határozottabb és élesebb kifejezése volt a jogvesztés elmeletének. Midőn Magyarország a felséges uralkodó-ház alatt állott minden ország; jövendőre is ugyanazon egy uralkodó alatt maradának s egységtl erővel védjék meg és tartásák fenn közös biztonságukat; számténa bizonyosan nem az volt, hogy ezen egyesülés valaha még helyváltására is vezethessen, sőt magában a pragmatica sanctioiban is határozottan kikötötték az ország alkotmányos önállóságát és törvényes függetlenségének sértetlenségére. Már pedig azon veszélyt, melyet az öktóberi diploma hozna ránk a közös ügyeknek a jog és szükség határain túl terjesztett körvonalozásával, még súlyosabbá tett a február 20-diki pátens elfogadása.

E pátens szerint számos közzögi tárgyak, minden megszorítás nélkül, egész terjedelmükben, oly közös tárgyhoz testületi kézbehez tartoznak, melyben Magyarország képviselői, eszéke-lyből származóknak fogva, minden kérdésre nézve a többi országok képviselőinek nagy többségétől magukéval, s eklep azon érdekekkel, melyeket ezélt hazánk nézve saját törvényhozásiunk intézett el, a többi országok érdekeinek lettek volna alárendelve. Kiterjedt volna ezen alárendelésnek gyakran oly érdekekre is, melyek nem közös szempontból, hanem a többségben levő országok javáért határozottak volna el, s a mi jogtalan károsításunkkal. Sőt, midőn a közeleztetett kijelölt nagy-fonosságú tárgyak, nagyobb vagy kisebb öszszelkötésben állának mind minden oly törvényhozási tárgyakkal, melyek az egyes országok törvényhozásiunk voltak fenartva: gyakran merülhettek volna fel oly

eltérések, sőt nehézségek is, melyek okot vagy ürügyet szolgáltatottak volna a tekintélyesebb, közös törvényhozásunk arra, hogy hatalmát terjeszse s idővel a törvényhozó hatalomnak legnagyobb részét magához vonja.

A kormányzatot illetőleg, annak legfontosabb ágait a februári pátens Magyarországra nézve, egy a mi saját kormányzatunk épen nem függő tisztviselői testület kezébe adta, mely mellett a közigazgatás többi részének vezetése a magyar kormányt illette. Tehát ugyanzon területen, ugyanzon honpolgármányt illette. Tehát ugyanazon különböző közigazgatási hatalmat állított fel. Lehet-e alkotmányos állásban ily kétféle közigazgatást képviselni végtelen surlódások és folytonos zavar nélkül? S nem alapos-e azon aggodalom, hogy végre vagy megakadna a közigazgatás, vagy a gyöngyökből az erősebb magába olvasztaná? Alkotmányunknak és önálló helykormányzatunknak ily megsemmisítését elfogadni, legszentebb polgári kötelességünk tilja.

Meg vagyunk mi győződve, hogy Felsőgednek atyai szívén fektetnek Magyarország érdekei. Szívünkön hordjuk mi is ez érdekeket, mert hiszen azokhoz van köve hazánk boldogsága. De azon ingatlan hibén élünk, hogy Magyarországnak helyesen fel fogott érdekei között egyik legfontosabb: alkotmányos önállóság megőrzése, melyet, valamint 1861-diki alázatos feliratunkban is kifejtettük, szem elől tévesztünk nem szabad!

Felsőged maga is azt óhajtja: hogy ez ügynek elintézése közegegyeztetésen alapuljon. De lehetne-e közegegyeztetés reményleni oly megállapodásban, mely amidőn egyik országnak alkotmányos szabadságát ad, a másik országát fosztja meg századok óta fenálló, és annyiszor ünneplésen biztosított alkotmányától? Tudna-e ez felelni a jogvesztést? S tudna-e jó lélekkel örülni amaz illy módon nyert alkotmányának?

Engedje tehát Felsőged, hogy követhessünk inkább a legmagasabb trónbeszédnek azon utmutatását, mely az októberi diploma és februári pátensre vonatkozólag a kiterjesztést az utasít, hogy ha az e részben felmerülő aggodalmak eloszlathatók nem lennének: „egyedül oly módosítási javaslatot terjesztünk Felsőged elébe, mely birodalmának életteljes összhangzába leendő hozható.” Kimondottuk már 1861-diki feliratunkban is, hogy a birodalom fenállását kockáztatni nem akarjuk. Most is távol van ily szándék tőlünk, s mint-in meggyőződésünk szerint az októberi diplomát és februári pátens a mi hazánk életfeltételeivel nem lehetne összhangzába hozni: fogunk igyekezni, hogy oly javaslatot terjesztünk Felsőged elé, mely alkotmányos önállóságunkat megőrzi, s a birodalom életfeltételeinek is megfelelően.

Meltóztatott Felsőged kegyelmen kijelenteni legmagasabb trónbeszédében, hogy „a ientebb kérdések „intézésével szoros összefüggésben, sőt valhatlan kapcsolatban áll az 1848-évi törvények azon részének átvizsgálása, illyelleg módosítása, mely a fejedelmi jogok hatályára és a kormányzat hatáskörére vonatkozik.”

Előadtuk mi Felsőgednek már 1861-diki második alázatos feliratunkban is, „hogy vannak az 1848-diki törvények rendeltet között egyes pontok, melyeket a nép jogainak sértetlen fenntartása mellett mi magunk is óhajtunk széleskörűben átalakítani s határozottabban kifejezni.” Kijelentettük azt is, hogy „ha Felsőged kívánja a törvények bármely részben megváltoztatását, a kiegészített országgyűlés mindazon javaslatokat, miket erre vonatkozólag Felsőged felelős magyar miniszteriuma előadandó, tüstént tanácskozási alá venni s megállapodást Felsőged elé fogja terjeszteni.” Készeknek nyilatkozunk tehát most is arra, hogy — amennyiben valamely törvénynek a törvényhozás rendje után leendő megváltoztatása szükséges leendő, — az iránt „alkotmányos alapelveivel összhangzó javaslatunkat föl fogjuk annak idejében Felsőgednek terjeszteni.

Buzgó óhajtsa a magyar nemzetnek, hogy sz. István koronáját mellet több örökös királyának fejére tessze s amit tizenhét év folytán súlyos események gátoltak, az végre teljesedésbe mehessen. Nem csupán ünneplésen szertartás az honunkban, hanem szükséges kiegészítés az alkotmányunk, legszebb, legzeledebb és mégis legérősebb kapcsol, mely a nemzetet királyához köti. Mindaddig, míg ez most történni, minden megállapodásunk csak javaslatok maradnak, melyeket egyedül a koronás király szentesítése fog törvény erejére emelhetni. — Reményünkünk, hogy bármily kegyeskedést legyenek is, bizonylatlan remények, melyeket egyedül a koronázott király viselhet. Politikai életünk jelenleg még kétes és ingatag s annak ingataságát csak Felsőged vándorhat meg alkotmányunk tottelges visszállásával. Hallgassa meg tehát Felsőged a körömlököt a tegye lehetővé buzgó óhajtsunk mindelőbbi teljesedését.

Tiszteltetl fogjuk mi venni és tárgyalni mindazokat, miket Felsőged, mint koronás királyunk az ország szellemi és anyagi érdekeit illetőleg, velünk majd alkotmányos uton közölni miltóztatik. **Mit** amennyiben ez érdekek névön új törvények alkotását, vagy a már létezőknek módosítását tárgyoló szükségesnek tartjuk a több időt igénylő előmunkálatokhoz melletb hozzá fogunk a megállapodásunkat Felsőgednek annak idejében föl fogjuk előtanon terjeszteni.

Mélyen érezzük mi, hogy szellemi életünk tekintetében is még sokat kell pótolni a javított törvényhozásunknak. Igyekeznünk fogunk, hogy e részben is teljesíthessük, amit a haza közzé kíván s polgári kötelességünk parancsol. Működéseinkben az alkotmány alapelveiből kiindulva, irányadóknak fogjuk mindenkor tekinteni az igazságot és méltányosságot, a hon polgárainak minden osztályát iránt, vallás- és nyelvkülönbség nélkül. Tekintetbe veendük különösen azt is, mit már 1861-diki alázatos feliratunkban is kimondottunk, hogy „a mindinkább fejlődő nemzetiségi érzet ügyemet igényel nem lehet az a múlt időnek s régebbi törvényeknek mértékével mérni.” Nem fogjuk felelni, hogy Magyarország nem-magyar ajku lakosai szilintny Magyarország polgárai s mi őszinte készséggel akarjuk mindazt, amit e részben az érdekek s a haza közzé kíván, törvény által biztosítani.” **Mi** ezen törvények alkotásában is az igazság s testvériség elvét követjük.

De különböző anyagi érdekeknek azok, melyekre nézve a sok viszontagságos idők mind aggasztólag ómaradtunk. — Nehéz munka leendő leküzden azon ómaradása nyomozató következményeit, de mi nem fogunk visszarettenni a nehéz munkától, mert elődökünk az nemzetünkre nézve. Politikai helyzetünk javulásá elő fogjuk segíteni anyagi érdekeinket is, valamint anyagi helyzetünk emelkedése lényeges tüzünza leendő politikai állásunknak. Szabad legyen reménylenünk, hogy Felsőged kegyelme s atyai gondoskodása egyikben vagy mint a másikkal, elősegítendő eredménytlen törökügyek. Szellemi fejlődésünk s anyagi haladásunk semmi tekintetben nem áll ellentétben a magyar koronához nem tartozó országok valódi és jogos érdekeivel, sőt midőn az noknak erőt és súlyt kölcsönöz, növeli azoknak súlyát és erejét is, midőn minket emel, az egészét emeli.

Öszinte hálaikat nyilváníjuk Felsőgednek azért is, hogy Horváth- és Tórszágról gyűlést kegyelmen felszólított miltóztatott, hogy gondoskodjunk eleve ellenül, miszerint jelen országgyűlésünkön kellő képviselvény legyen, oly tekintjük mi ezt, mint a magyar koronára épésének fenntartására s országgyűlésünk kiegészítésére irányzott legmagasabb fejedelmi szándék tanúságát. Mi ezen országok mint alkotmányos társaink irányában, most is azon nézetben vagyunk, melyet már 1861-diki alázatos feliratunkban Felsőged előtt kifejtettünk. Ugy ismételtük tehát, hogy „ha Horvátszágról, mint ország akar részt venni törvényhozásunkban, ha előbb tisztába akar jónni velünk azon feltételekre nézve, melyek mellet közöli állását Magyarországgal kész összekötni, ha ezek iránt úgy akar velünk érintkezni, mint nemzet nemzettel, mi azt sem fogjuk visszautasítani.” Öszinte bizalommal nyújtunk nekik testvéri kezet, csak országunknak s a magyar koronának épésére s alkotmányos önállása fenntartásáért.

De tisztelteljes köszönetünk mellett azon aggodalmunk sem hallgathatók el, hogy midőn a legmagasabb trónbeszéd Horváth- és Tórszágról szól, Dalmáciát sehol meg sem említi. Ezen ország Horváth- és Tórszággal együtt a magyar koronához tartozik és midőn Felsőged kiindulási pontul tűzte ki a pragmatica sanctiót, mely határozatlan kimondja, hogy a magyar korona országait nem lehet egymástól elválasztani, nem fogja bizonyosan akarni, hogy a magyar koronának annyiszor ünneplésen biztosított épése még továbbra is megmaradjon.

A horvát országgyűlésnek 1861-diki határozatát, melyeket Felsőged velünk közölni miltóztatott, akkor féljük széleskörűben tárgyalhatók, ha majd azon országokunk képviselőivel, vagy a kiegyenlítés végett kiküldött megbízottjainal együtt tanácskozhattunk s e tárgyát az ő hozzájárulásukkal intézhetjük el.

Köszönettel jelezzük ki Felsőgednek azon fejedelmi gondoskodásáért is, melyel a Magyar- és Erdélyország egyezéséről folyó viszonyokunk végeles elintézését szívén hordja. Megvetettük e viszonyokunk alapját azon törvények, melyek 1848-ban Magyar- és Erdélyország egyezéséről e két ország közös egyetértésével hozották s királyi jóváhagyással által ünneplésen szentesítették. De sok van meg e részben elintézendő s mi nem hozunk kétségbe, hogy minden részről megnyitandó, igazságos és méltányos megállapodás eszközésére komoly megfontolás és előrelátás leendő szükséges. Minket az ezek fölötti tanácskozásonkban testvéri szeretet érzelmei fognak vezetni, alapja reményünknek azon bizalom, hogy tőlünk senki sem kíván olyasmit, ami veszélyeztetné alkotmányunk alapveit.

Horvátszágnak és Erdélynek országgyűlésünkre lelt meghívása elhárított egy súlyos akadályt, mely 1861-ben leginkább gátolta törvényhozási működésüket. Engedje Felsőged kérnünk s reménylenünk azt is, hogy országunk kiegészítő részének Fiumének, valamint azon testületeknek is, melyeket az 1847-, V-lik törvény ezek a magyar országgyűlés alkateszeihez számított, országgyűlésünkön leendő képviseltetését Felsőged királyi hatalmával eszközölni fogja.

Azon honfirtásainkra nézve, kik politikai vádak folytán lettek elítélve, tisztellett, őszinte bizalommal utjítuk meg Felsőged előtt már 1861-ben is felterjesztett kérelmünket — s kiterjesztjük azt a közelebb lefolyt évek alatt hasonló elítélte, vagy vád alatt levő honfirtásainkra nézve is. Hallgassa meg Felsőged kérelmünket s erősség meg ez által is a nemzet azon bizalmát, hogy az újabb korszak, melyet Felsőged alkotmányos érzelmeitől oly bizon vanóan, eltöri a multnak szomorú maradványait s enyhíti a kebek verző sebeit.

Tudjuk s őszinte hálaárzattal ismerjük el, hogy Felsőgednek atyai szándéka: eloszlatni azon aggodalmakat, elhárítani azon akadályokat, melyek függő közöli kérdéseink elintézését eddig gátolták. Multat és jelent össze hasonlított, örömmel látjuk, hogy a kiindulási pont, czél és eszközök e két öbön lényegesen különböznek. A mult végtelen aggodalmakkal sújtott, a jelen egy szebb jövő reményével keveslett.

Megnyitotta Felsőged mákődésüknek az alkotmányos tért s mi o térerin örömmel teljesítjük polgári kötelességünknek. Törökveiseinknek azonban csak egy lehet akcra, ha törvényhozási működésükben azon erős hit kísér lépteinket, hogy amit a király és nemzet együtt megalapítottak, azt csak a király és nemzet egyesült akarata változtathatja meg. — E hitnek pedig egyedül az elvileg is elismert, tetleg is életbe léptetett jogfolytonosság lehet alapja.

Felsőged nem akar abszolút fejedelmi hatalmával nektünk új alkotmányt oteroyálni s mi, kiket a magyar alkotmányunk jogilag fonálló alapörvények köntek, ily oteroyált alkotmány szabad és önkintes elfogadására nem is volnánk feljogosítva. — Felsőged a pragmatica sanctióból kiindulva szölt föl bennünk, hogy alkotmányos uton módosítsuk, a mi törvényeinkben hibás, pótoljuk ami hiányos. De az ország most is folytonosan abszolút kormányzat alatt áll. Alkotmányunk, melynek alapján kellene gyakorolnunk a törvényhozási jogot, lényeges részben még most is fel van függesztve. Szentesített törvényeink, melyekre nézve Felsőged maga is kegyelmen elismert, hogy alaki törvényességek kifogás alá nem eshetnek, tetleg nem törvények tekintetnek; ellenben oly rendelkeztek, melyek adaptív törvények miltóztatását, sőt azok ellenre utatnak ki s a hon polgárainak lecsentebb érdekeit és még az egyes vallásfelekezeteink honpó nyugalomát is folyvást zavargják, most is magyarszében fentartandók: — parlamenti kormányzat, felelős miniszterelnök üncsenek, a köztörvényhatóságok, megyék, kerületek, városok alkotmányos állásukat még most sem nyerték vissza s a közigazgatás minden ágában abszolút rendszer uralkodik. Két, egymástól független tisztviselői testület viszi hazánk területét a közigazgatást, melyeknek egyikike sem alkotmányos, sőt egyikike még azon felül idegen is, amennyiben a magyar kormányhatalmától semmi függésben nincsen.

Jogfolytonosságot kérünk tehát Felsőgedtől törvényeink értelemében, különösen parlamenti kormányt, felelős miniszteriumot és a köztörvényhatóságok alkotmányos helyre állítását. — **Mi** csak a törvény teljesítését kívánjuk, mert a mi nem teljesített törvény holt betű, jogfolytonosság nélkül az alkotmány nem él. Nem kérünk mi politikai lehetetlenséget, nem szándékunk a birodalom biztonságát veszélyeztetni, vagy fejedelmünk törvényes jogait eszoritni a méltányolnunk fogjuk mindíg a társországok jogosságáért. Nagyfontosságú közérdekeknek tekintjük mi is ezeket, de meg vagyunk győződve, hogy a felelős magyar miniszterium kinevezése és a köztörvényhatóságoknak alkotmányos helyreállítása a nagyfontosságú közérdekekkel nincsen ellentétben.

Tudjuk, hogy azok után, kik tizephét év óta, befolyásunk nélkül történtek, az átmeneti korszaknak sok nehézséget okoztak; tudjuk, hogy a közigazgatásunk több ágának tetleglen üncsen s rendezése hosszabb időt igényel, és talán még bizonytalanságok is jár, melyeknek tisztába hozatala nagy óvatosságot fog kívánni. De még o tekinteteket sem tessük mulasztatlannak szükséges

gessé az abszolút rendszernek további fenntartását, nem zárjuk ki annak lehetőségét, hogy alkotmányunk tetleg éljen az alatt is, míg az egyes törvények módosítása felett tanácskozunk.

Átmeneti korszakban a felelős miniszteriumunk eljárása sem lehet mindenben oly szorosan szabályozott, mint a sola meg nem zavart és félbe nem szakasztott alkotmányos élet rendszeres folyamában. Országgyűlésünk ezt mindíg figyelembe venni, s a felelős magyar miniszteriumunk, mint parlamenti kormányzat, eljárását mindazokra nézve, mik a kiegyenlítésnek alkotmányos uton eszközésé, a közigazgatásnak átvetésel s időközben vezetését illetik, szigorúság helyett méltányos elnézéssel fogja megítélni; sőt az e czélokra intézett őszinte törekvést lehetőleg támogatni is kész leendő.

El lesznek ily módon hárthatók a netalán felmerülő nehézségek s az fognak bizonyosan háríthatni, ha e részben az országgyűlésnek buzgó igyekezetét Felsőgednek királyi hatalma is kegyesen támogatja. Alkotmányunk ily lényeges részének visszállítása emeli fogja a nemzet bizalmát s megszünteti azon aggodalmat, mely az óhajtott sikert leginkább gátolhatta. A felelős miniszterium birni fogja kinevezetésénél fogva Felsőged bizalmát, birni fogja, mint parlamenti kormány, az országot é. E kettős bizalom alapján tehát, folytonosan érintkezve mindkét részszel, közreműködés által könnyíteni fogja az országgyűlési egyezkedések menétét, fölvilágosításával sok kétségét előlegesen eloszlatva s az eltérő véleményeket közelebb hozhatja egymáshoz. Sőt hivatalos állásánál fogva gyakrabban érintkezve Felsőged többi országának államférfijaival, előmozdíthatja e részben is sok nehé kérdésnek kielégését.

Ha ellenben Felsőged e jogos és méltányos kérelmünket nem teljesítene, s az abszolút kormányzati rendszert ezentul is fenntartva, megtagadná tőlünk a parlamenti kormányt és felelős miniszterium visszállítását, súlyos aggodalom fogná el ismét kieleblenket, s ingatag reményünk neheztelen lelki nyugalmunk megőrzését, melyre pedig az életkebe tüzött nehézkesség megoldásánál oly nagy szükségünk van. Jelen országgyűlésünk összehívatható a pragmatica sanctio által is biztosított alkotmány alapján. Földadat: módosítani törvényeink némely lényeges pontjait; megkoronázni Magyarországi királyt s a haza boldogabb jövőjét megalapítani. Vegye kegyelmen tekintetbe Felsőged, midőn helyzet lenne az, ha az ország ugyanakkor, midőn képviselői által ezen alkotmányos jogot gyakorolja, minden egyebekben alkotmányon kívül állana?

A parlamenti kormány s felelős miniszterium mellett másik lényeges kelléke alkotmányunknak: a megyék, kerületek és városok hatóságí törvényes önkormányzata. S e kettő valhatlan kapcsolatban áll egymással.

Magyarországi minden institúcióját az önkormányzat eszméje lengi át; a közigazgatás támogatására az egyesíteli a legjobb erőket; az nyújt nyilvánosságot által a visszaélések ellen legbiztosabb ellenőrséget; e korlátolja a tisztviselői hatalom jogtalan túlterjeszkedését. Alkotmányos életünk idejében ez óvia meg házánk a bureaucraticus rendszertől, mely az ország institúcióját, nyilvános életével, szociálisával egyenes ellentétben áll.

Mig vissza nem állítatik a köztörvényhatóságoknak azon önkormányzata, melyet az alkotmány kijelölt: addig a nép alkotmányos működése nem lehet segítégre a közigazgatásunk. Nyilvánosság hiányában az ellenőrködés is hiányos lesz, s ezáltal a tisztviselők iránti bizalom szenved leginkább, a közigazgatás pedig más uton anyai költség-kímélésel széleskörűen allg lesz rendezhető. A köztörvényhatóságok önkormányzata egyik fő része az ország belkormányzatát önállóságának, melyet pedig Felsőged is miltóztatott kegyelmen elismerni.

Öszintén óhajtsa mindenki, hogy a fenforgó fontos kérdések közmegegyezésel egyenlítettessen ki. De közmegegyezésel cselészerű változtatásokra nézve is csak egy lehet biztosan reményleni, ha a tárgy és helyzet ismeretlel érlelődnek az eszmék a nép körében is, czet pedig semmi nem eszöklő könyveiben, s az elfogultságot és az ismeretlenlőn alaplatlan félelmet semmi sem győzi le hamarabb, mint a nyilvános eszmecsere. A mit e részben a sajtó tehet, az inkább csak elméleti, s minden esetre kisebb körre van szorítva: minál ellenben azon nyilvánosság, mely a köztörvényhatóságoknak alkotmányos életével párosul a gyakorlati téren hozza össze különböző vidékekről az embereket s az eszmecsere által tisztult fogalmak messze eláruzza hatnak ki a népek aszóbb rétegeire is. — Meg vagyunk tehát győződve, hogy azon közmegegyezés, mely nélkül a kiegyenlítés áldat-hozó any lehet, semmi jobban eszögöcséit nem fogja, mint a köztörvényhatóságok alkotmányos önkormányzatának visszállítás.

Nem is tartunk mi attól, hogy a köztörvényhatóságok ezen visszállításból, habár ideiglenesen is, lényeges nehézségek származzanak az állam kormányzatára; mert meg vagyunk győződve, hogy az országgyűlési költözésben is kész leendő megújuló Felsőged magyar miniszteriumunk azon hatalmát és segítédszöklőket, melyek ily nehézségek elhárítására szükségesek lesznek.

Bizton reméljük ezeket fogva, hogy Felsőged kegyelmen teljesítend a kérelmünket, melyet alapörvényeink rendelete, a közigazgatás érdekeit és politikai cselészettség — egyaránt támogatunk.

Ugy, feltártuk öszinte bizalommal érzelmeinket és óhajtsáinkat Felsőged előtt. Tisztelőtünk, szeretetünk és ingatlan hárségünk legszentebb tárgyat s földön: a Haza és Király: s e kettőnek egyaránt érdekei megléja törökveiseinknek. Alkotmányunk alapján a törvényi zárkve a királyi hatalom, s e kettőnek leendő legfőbb polgári kötelesség. — Csak akkor volna e kötelesség nyomozható, ha egyrészel a törvény, másrészel a király akarata állandó és ki nem egyenlített ellentétbe jönnének egymással. De azon kegyesség, melylyel Felsőged hí magyar népéhez szöolt s azon alkotmányos érzelmei, melyeket Felsőged legmagasabb trónbeszédében ismételve kifejezett, biztos reményt nyújtunk, hogy a néha felmerülő véleménykülönbségek mellett sem fogunk sola ily ki nem egyenlített kövlen helyzetbe jutni. Felsőged nem fog töltnk oly áldozatot követelni, melyet a pragmatica sanctio által kizárt közös czél mulasztalnom nem igényel: mi pedig e czélok biztosítására mindent híven teljesítendünk; a mit kötelességünk parancsol és hazánk közjoga kíván.

Felsőged kegyelme s atyai kegyességel fogja méltánylani szoros ragaszkodásunkat alkotmányunkhoz, mely a mi szabadságunknak is, Felsőged trónjának is, legérősebb támasza. Bizonyítjuk a történelem lapjait, hogy azon nemzeteknél volt mindíg a legbiztosabb a trón, melyek lezárlatban hárséggel védtek alkotmányos törvényeinket.

Legyen meggyőződve Felsőged, hogy ragaszkodásunk ösi alkotmányunkhoz s ragaszkodásunk Felsőged királyi hársához, melyet nemzetünk az alkotmány alapján önkint, és szabadon emelt Magyarország trónjára, ugyanzon egy forrásból ered: a kegyeletnek legtisztebb forrásából.